

PÜNKÖSDI HALLGATÁS ÉS PÜNKÖSDI BESZÉD

Ünnepi beszéd

„De most hallgass rám, szolgám, Jákób, Izráel, akit kiválasztottam! Ezt mondja az Úr, a te alkotód, aki megformált az anyaméhben, és aki megsegít: Ne félj szolgám, Jákób, Jeshúrún, akit kiválasztottam! Mert vizet árasztok a szomjas földre, patakokat a szárazra. Lelkemet árasztom utódaidra, áldásomat sarjadékaidra. Növekednek, mint fű a víz mellett, mint csatornák mentén a fűzfák.” (Ézs 44,1–4)

„Amikor hazatértetek, felmentek a felső szobába (...) és valamennyien egy szívvel és egy lélekkel kitaróan vettek részt az imádkozásban.” (ApCsel 1,13–14)

„Amikor pedig eljött a pünkösöd napja, és mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, amely betöltötte az egész házat, ahol ültek. (...) Ekkor előállt Péter a tizeneggyel, felémelte a hangját, és (...) szólt hozzájuk.” (ApCsel 2,1–2; 14)

Pünkösöd olyan ünnep, melyhez hosszú és olykor megpróbáltatásokkal teljes, nehéz út vezet. Ez az út mindig az Isten előtti elcsendesedéstől Isten félelmet elvevő szavának meghallgatásán át a bizonyosságtételig vezet. A pünkösdi úton tartó keresztény embernek, gyülekezetnek tudnia kell, hogy mikor kell csendben maradnia, hallgatnia, és mikor, mit kell szólnia. Ez utóbbi mindig az ünnepbe való megérkezés biztos jele.

Kedves keresztény Testvéreim! Ünneplő gyülekezet!

Pünkösdi ünneplésünk Isten két ajándékára emlékeztet: a Szentlélek kitöltésére és a keresztény egyház megalakulására. Mindkettő olyan esemény, melyhez nekem és neked személy szerint közünk van. Mert a Szentlélek nemcsak régen töltetett ki a tanítványok csoportjára, hanem kitöltetik Isten akaratából ma is. Anyaszentegyházat pedig azért alapított Isten, hogy abban élő tagokként benne éljünk mi is.

Az Istennel való találkozást, a Szentlélekkel való kitöltődést mindig imádkozásnak, belső csendnek kell megelőznie, az egyház egyik fő feladata pedig Istenről való felfogás tanítása, az isteni dolgokról való szólás. Ilyen értelemben pünkösöd egyszerre a hallgatás és a beszéd ünnepe.

Ezért tartom fontosnak az Ézsaiás könyvéből felolvasott isteni figyelmeztést: Most hallgass, Jákób! Azaz: most maradj csendben keresztény gyülekezet! Éppen most, pünkösdkor, a kettős tüzes nyelvek ünnepén, amikor Péter beszédére háromezer ember lett tanítványa. Hallgass, ne beszélj, maradj néma! Különös parancs, és minden bizonnyal nem értelmetlen.

Csendben kell maradnunk ezen az ünnepen, mert minden igazi ünnepnek lényege a hallgatás. Az első ünnepet maga Isten tartotta a teremtés hat napja után, a hetediken. Hat napon át szólta a teremtő szót, de a hetediken nemcsak elhallgatott, hanem egészen meg is pihent. Teljesen néma, tevékenység nélküli szünetet, ünnepet tartott. Az ünneplő embernek sohasem szabad erről megfeledkeznie. Isten azon a hetedik napon az általa teremtett világra nézett, és abban némán és cselekedet nélkül gyönyörködött. Mi minden ünnepkor Istenre nézünk, és Benne gyönyörködünk, minél némábban és csendesebben, annál termékenyebb hallgatásban.

Csenedesedjete el, és tudjátok meg, hogy én vagyok Isten (Zsolt 46,11) – hangzik a zsoltárban az Isten megismerésének és elismerésének alaptörvénye. Jobb, ha hallgatás által közeledünk Isten házához, mint a bolondok módja szerint áldozatot hozunk, ne beszélj elhamarkodottan, ne hirtelenkedd el az Isten előtt kimondott szavadat – figyelmeztet a Prédikátor könyvének írója. Illés próféta nem a hegyeket megszagató és a kősziklákat alágördítő szélvészben, nem a földindulás robajában és nem a mardosó tűzben hallotta meg Isten szavát. Halk és szelíd szóban beszélt hozzá Isten. Csendben.

Vajon nem azért telnek-e el ünnepeink lelki megnyugvás, felfrissülés, hitben való megerősödés nélkül, mert azok hangosak, s bennük mi is egyre hangosabbak vagyunk? Tény, hogy a világot ünnep idején sem tudjuk elhallgattatni, de magunkban talán el tudunk csenedesedni. Legalább itt a templomban. Mert vajon tudunk-e még olyan magányos templomi imádkozással felkészülni az istentiszteletre, amely csendes ünnepet, elhallgatást, kellő odafigyelést teremt bennünk?

Egészen elhallgatni az Úr házában, hogy meghallgassuk, mit mond a Lélek a gyülekezetnek; és csak akkor szólni, ha a Lélek, Isten Lelke indít a szólásra, ez a titka az istentiszteleti áldások elfogadásának.

A hallgatás után a kétféle istentiszteleti beszédről: Isten hozzánk szóló üzenetéről és a mi, általa indított beszédünkről essék szó. A hallgatás és a csend utáni beszédről, amelyre csendben kell felkészülni.

A csendet parancsoló Isten mindenekelőtt önmagáról beszél. Teremtőd és alkotód vagyok, aki téged elválasztottalak. A teremtő, alkotó és elválasztó Isten beszél a csendben. A te teremtőd, alkotód, és aki téged elválasztott.

Gondolom, hogy hitvallásunk első tételét mindenki hittel vallja: „Hiszek egy Istenben, az élet teremtőjében, gondviselő Atyánkban.” Itt azonban nem erről az általános igazságról van szó, hanem arról, hogy Ő személy szerint éppen az én teremtőn és alkotóm. Ő nemcsak Izrael népét választotta ki egykor, hanem a mai időkben kiválasztott engem is. Éppen engem! Mekkora csendre, belső elmélye-

désre, komoly elmélkedésre van szükségünk ahhoz, hogy erre a győzedelmes hitre el tudjunk jutni. Minden, de minden éppen ennek az ellenkezőjéről beszél. Előszörban a saját tapasztalatunk. Mennyi hangot el kell némitanunk magunkban és magunk körül, amíg eljutunk a boldog felismerésre, a hitre: a világot teremtő nagy Isten nekem is személy szerint Atyám, alkotóm, teremtőm. Rám való különös, személy szerinti gondoskodásában van életem alapja, biztonsága és célja.

Ezért mondja: ne félj! Mondta karácsonykor az éjszaka csendjében a nyájakat őrző pásztoroknak, mondta húsvétkor a Jézus sírja körül bolyongó asszonyoknak. Érezte pünkösd előtt a tanítványokkal, akik magukra voltak, árván, vigasztalanul, támasz nélkül. Olyan levert, elcsüggedt volt mindenikük, olyan félénk, mint a gyermek, ha szülei vagy nevelője, aki mindig mellette volt, eltávozott. Érezték, hogy az együttlét, az újra egymás közösségében levés erőt ad nekik és kiüzi kétségeiket és félelmeiket. De érezték azt is, hogy a tanítvány-ságból apostollá levéshez valami másra, többre is szükség van: Isten erejére és segítségére. Késői tanítványokként, valljuk be, nemegyszer ugyanezt érezzük. Ezért mondja nekünk is újból és újból: ne félj, mert tudja, hogy mennyi félelem üli meg a lelkünket.

Isten azért szól, hogy félelmünket elűzze. Aki hitében felismerte, hogy születésétől kezdve a mindenható Isten az ő alkotója, teremtője, az nem fél, mert nincs oka a félelemre. Ha pedig még mindig félünk, annak egyetlen oka van: nem voltunk még eleget csendben, hogy igazán felismerhessük: ő a mi alkotónk és teremtőnk.

Isten azonban nemcsak önmagáról, hanem rólunk is beszél a csendben. Já-kóbnak, Izraelnek, igaz népének nevez bennünket.

Hitünk szerint Isten nemcsak megalkotott bennünket, hanem szolgálatára és a népének való közösségére is elhívott bennünket. Munkája nem ért véget megteremtésünkkel. Életünk értelmét és célját is kijelölte a neki való szolgálatban. Egyenként, személy szerint teremtett, alkotott és hívott el, de nem magányos, hanem közösségi életre, családjá, népe, egyháza tagjaiul.

És ezzel is a félelmünket akarja elvenni. Félfhet-e Istennek a szolgája? Nem! Nem, mert neki gondja van a szolgájára. Ha valóban neki szolgál, erőt, segítséget, bátorságot ad a szolgálathoz. Nem félfhet, mert nincs egyedül. Akik hit által mindezt felismerték, azok valóban megszabadultak a félelemtől.

Mit tesz a teremtő és elválasztó Isten az Ő szolgájával és népével? Mit tesz éppen pünkösdkor? „Vizet öntök a szomjúhozóra, és folyóvizeket a szárazföldre, kiöntöm lelket a te magodra és áldásaidat a te csemetéidre.” Ígérete nemcsak nekünk, hanem magunkra és csemetéinkre, azaz gyermekeinkre és unokáinkra is vonatkozik.

Vizet önt a szomjúhozóra. Nemcsak megitatja, hanem föl is üdíti, a sivatagi vándorlásban megszomjazott, eltikkadt, fáradt gyermekét. Folyóvizet bocsát a megfáradt mezőre. Megtermékenyíti a gyermekeit körülvevő száraz sivatagot. Mindezt pedig Szentlelkével teszi.

Nekünk erre a felüdítő, megtisztító, megtermékenyítő Lélekre van szükségünk. Nemcsak nekünk, hanem gyermekeinknek is. Ennek áldása az, hogy nevednek, mint fű között, mint fűzfák a vizek folyásainál. A Szentlélek a kicsi palántákat a fű között, a fű árnyékában, védelme alatt neveli, majd kiülteti őket az élő vizek mellé, hogy bőven vehessék a növesztő erőt. Minden növekedés csendben történik. Ha van kertünk, megfigyelhetjük, hogy az esti öntözés után, az éjszaka csendjében mekkorát nőnek a palántáink, virágaink.

Mi a csendben megszólaló, félelmünket elvevő, felüdítő és megtermékenyítő Istennek a végső célja a maga hozzánk szóló üzenetével? Az, hogy mi is megszólaljunk, és kezdjünk beszélni. Isten azért némít el és szól hozzánk a csendben félelmet elvevő, felüdítő és megtermékenyítő szót, hogy végre mi is megszólaljunk, hogy hitből szólaljunk meg, és bizonyosságot tegyünk a nagy személyes felismerésről: az Övé vagyok, boldog és büszke vagyok, hogy Istenhez, az Ő népéhez és házához tartozom.

Nem kell tehát örökre némán maradnom, csak addig, amíg a Szentlélek elvégzi a maga munkáját bennem, és felkészít a teljes keresztény életre, ahogyan azt az első pünkösd alkalmával az első tanítványokkal tette. Azt, hogy Isten Szentlelkének munkáját valóban elfogadom-e vagy sem, egyetlen tény mutatja: boldog örömmel, minden kényszerítés vagy kötelezés nélkül beszédemmel és cselekedetemmel egyaránt megvallom-e, hogy az Úré vagyok, az Ő országának megvalósulását munkálom e földi életben.

Ez a vallomástétel itt kezdődik a templomban, éppen pünkösd ünnepén. Az istentisztelet előtti elcsendesedéssel, imádkozással, a testvérekkel való együtt énekléssel, a jézusi életre és tanításra való emlékezéssel, a gyülekezeti terhek közös vállalásával. Senki sem kívánja tőlünk, hogy mint Péter, kiálljunk az utcái sokaság elé, és ott hatalmas pünkösdői beszédet mondjunk, de mindenki megteheti, hogy ott, ahol él, Istentől kapott képességével, egész életével, jóra, békességre való törekvésével, szelíd, tiszta szavával bizonyosságot tegyen arról, hogy ő Isten gyermeke.

Igy vezet az Isten előtti elcsendesedéstől Isten félelmet elvevő szavának meghallgatásán át a bizonyágtételig a pünkösdői út, a Szentlélek útja. Nem kétséges, hogy ezen az úton valahol mi is rajta vagyunk. Ma azért szól a Lélek, hogy ezen az úton menjünk tovább, félelmeink közül induljunk ki a bizonyágot tevő, jézusi tanítványokhoz méltó, teljes keresztény életbe. Ámen

A MÉLYSÉG DICSÉRETE

Általános egyházi beszéd*

A mélységből kiáltok hozzád, Uram! Uram halld meg szavam, füled legyen figyelmes könyörgő szavamra! Ha a bűnöket számon tartod, Uram, Uram, ki marad meg akkor? De nálad van a bocsánat, ezért félnék téged.

Várom az Urat, várja a lelkem, és bízom ígéretében. Lelkem várja az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, mint az örök a reggelt. Bizzál Izráel az Úrban, mert az Úrnál van a kegyelem.

(Zsolt 130,1–7a)

Kedves Testvéreim !

A felolvasott zsoltár a panasz-zsoltárok közé tartozik. Valaki a mélységbe jutott. Saját hibájából vagy önhibáján kívül ellehetetlenült az élete. Mindent megpróbálhatott, hogy a mélységből a felszínre jusson, sajnos, próbálkozásai nem voltak eredményesek. Maradt minden a régiben, maradt a mélység, a kilátástalanság.

A zsoltár azonban arról beszél nekünk, hogy nincsen olyan ellehetetlenült élethelyzet, nincs olyan mélység, ahova az Istenbe vetett hit és reménység le ne érne, és cselekvésre ne indítana. Lám, a mélységbe jutott ember cselekszik: kiált. „A mélységből kiáltok hozzád, Uram!”

Ez a mélységből kiáltó ember lehetek én is, lehetsz te is. Mert a mélység és magasság – mindkettő megtalálhatóan jelentkezik az életben. Vannak mélypontok és vannak csúcspontok az életben. Mi emberek általában a csúcspontokat, az ormokat, egyszóval a magasságot kedveljük. A mélységektől mindnyájan félünk, iszonyodunk, és nagyon vigyázunk arra, hogy azokat gondosan elkerüljük. De bármennyire is igyekezünk erre, mélységbe kerülhetünk. Egy káros szenvedély, egy rossz cselekedet miatt. De mélységbe juthat a családi élet, vagy az emberekkel való kapcsolatunk, egészségünk. Oda juthat eddigi munkánk és megvalósításaink, szolgálatunk, tervünk, álmunk és minden jó igyekezetünk. Mélységbe juthat a hitünk és a reménységünk is, mert úgy éltünk, hogy elfeledtünk az Istenről és eltávolodva éltünk tőle.

---

* A beszéd kórházi betegágyon fekvő betegek vigasztalására készült. Benne azt a reménységet kívánom megfogalmazni, hogy a betegség, fájdalom, szenvedés mélységből kiáltó hangot Isten meghallja, és lehetőséget ad a mélységben levő embernek a Veie, embertársakkal és önmagával való találkozásra.